

SEED & BREAD

FOR THE SOWER

JES.55:10

FOR THE EATER

korte Bijbelse boodschappen van

THE WORD OF TRUTH MINISTRY

Otis Q. Sellers, Bijbelleraar

Vertaling © Stichting Lachai Roï, Lelystad, Nederland

www.lachairoi.org

Nr. 137

De doop van Johannes

‘De doop van Johannes, was die uit de hemel of uit de mensen?’ vroeg de Here Jezus aan de priesters en schriftgeleerden (Luc. 20:4). Ze hadden Zijn gezag ter discussie gesteld toen Hij de mensen onderwees in de tempel te Jeruzalem. Hij gaf geen antwoord op hun vraag, maar zei dat Hij hun één ding zou vragen. Als ze daar antwoord op konden geven, zou Hij zeggen op Wiens gezag Hij deze dingen leerde. Deze vraag stelde hen voor een dilemma. Als ze zouden zeggen ‘uit de hemel’, zou Hij zeggen: ‘waarom geloofden jullie hem dan niet?’ Als ze gezegd hadden: ‘uit de mensen’, zouden ze een opstand hebben ontketend, omdat alle mensen Johannes voor een profeet hielden (Matt. 21:24-27). Daarom zeiden ze maar: ‘we weten het niet.’

Het woord ‘hemel’ wordt door de Here Jezus ongetwijfeld bedoeld in de betekenis van ‘God’. En als Johannes’ doop uit God was, was deze voortgekomen uit de wil en de opdracht van God. Zijn opdracht om te dopen was van God afkomstig. Als hij echter uit de mensen was, had hij iets uitgekozen uit de verschillende ‘wassingen’ (*BAPTISMOS*) die in Israël werden gepractiseerd en dan was een ieder vrij geweest die te aanvaarden of af te wijzen (zie Hebr. 9:10).

De leiders van Israël hadden de werkelijk belangrijke geboden van God terzijde geschoven, maar zij waren buitengewoon ijverig in het onderhouden van geboden en tradities van mensen, zoals het ‘het onderdompelen (*BAPTISMOS*) van bekers en kannen en koperwerk’ (zie Marc. 7:3,4). Ja, sommigen dompelden zelfs hun bedden in water (zie St.vert.). In Israël werd de ceremoniële toepassing van water als bijzonder godsdienstig gezien (Marc. 7:7-9). Deze wassingen werden

‘dopen’ genoemd, maar vele ervan waren niet uit God. Het waren slechts menselijke tradities. Johannes gebruikte in zijn eigen bediening geen enkele van deze wassingen.

De titel van deze studie spreekt van de doop die Johannes bediende als afgezant van God. Hij slaat niet op een of andere ceremonie die iemand aan hem bediende, want het is duidelijk dat hijzelf niet gedoopt was voordat hij ging dopen. Ik kan me niet voorstellen dat Johannes een flauw spelletje speelde met zijn discipelen in de zin van: ‘ik zal jullie dopen en dan kunnen jullie mij dopen’.

De naam van deze man was oorspronkelijk Johannes (Luc. 1:63), maar toen hij zijn bediening in Israël begon, werd hij gewoonlijk Johannes de Doper genoemd. Hij is de enige die in de Schrift zo genoemd wordt. Hij ontving deze naam niet als bijnaam omdat hij doopte. Nee, God voegde aan zijn naam een beschrijvende titel toe die zijn door God gegeven gezag om te dopen aangaf. Voordat hij ook maar iemand had gedoopt, was zijn naam al Johannes de Doper.

Deze man was een Israëliet, een directe afstammeling van Abraham door Isaak. Hij behoorde bij de stam Levi, uit het geslacht van Aäron en hij was een priester in Israël op grond van zijn opvolging van zijn vader Zacharias (Luc. 1:5-25). Hij werd jood genoemd omdat hij in Judea woonde.

Johannes de Doper bezat een door God gegeven volmacht en ceremonie. In de tegenwoordige tijd kan niemand met zekerheid zeggen wat deze ceremonie precies inhield. Het lijkt erop dat het een simpel onderdompelen in water was. We weten ook niet welke woorden hierbij werden gesproken. We kunnen er zeker van zijn dat ze passend waren in de situatie waarin ze werden gesproken. We kunnen ons voorstellen dat de woorden iets te maken hadden met het belijden van hun overgave en met de verklaring dat ze nu vereenzelvigd wilden worden met alle anderen die zich hadden overgegeven in Israël. Dat was het uitgesproken doel van deze doop: ‘ik vereenzelvig u met de overgave door middel van het water’ (Matt. 3:11).

De doop van Johannes was niet zomaar een ceremonie, evenmin als het afleggen van een ambtseed zomaar een ceremonie is. Zij die beleden zich over te geven met het oog op de komende regering van God, werden door hetgeen Johannes deed temidden van hen die zich eveneens hadden overgegeven geplaatst. Zij die zich zo vereenzelvigden door de handeling die te hunnen behoeve werd verricht, droegen daarvan ook meteen de vrucht, zoals blijkt uit het belijden van zonden, wat waarschijnlijk voortkwam uit het besef dat ze

tevorens tekort waren geschoten in hun onderwerping aan de voorschriften van God.

De doop van Johannes, het waterritueel dat hij voor de mensen verrichtte, was een beslissende en onomkeerbare stap die, eenmaal genomen, de gedoopte persoon op een weg bracht die hij wel móést afleggen, anders zou hij ernstig gestraft worden.

Toen Johannes veel Farizeeën en Sadduceeën zag verschijnen bij zijn doopbediening om door hem gedoopt te worden, weigerde hij ook maar iets met hen van doen te hebben. Dit waren de mannen die de Heer er later van beschuldigde het gebod van God krachteloos te maken door hun tradities. Johannes pakte ze hard aan omdat er in hun leven niets was wat wees op een onderdanige houding. Hij zei ze dat ze eerst maar eens iets moesten doen waaruit ten minste hun verlangen bleek om zich over te geven.

Johannes verrichtte de belangrijkste daad van zijn bediening toen hij de Here Jezus doopte die daartoe uit Galilea naar de Jordaan gekomen was. Het verslag van die gebeurtenis is tot op de dag van vandaag aanleiding geworden voor een groot meningsverschil onder Christenen. Waarom werd Jezus gedoopt? Waarom was het nodig dat Hij werd gedoopt? Deze twee vragen die met elkaar verband houden, worden steeds weer gesteld. Zulke vragen komen voort uit een verkeerde opvatting die binnen het Christendom wordt aangehangen over de betekenis van de doop. De bijgelovige eerbied voor dit waterritueel die we tegenwoordig overal tegenkomen, vormt de achtergrond van deze vragen. Als, zoals velen denken, de waterdoop iemands zonden wegwast, dan was de doop van Jezus natuurlijk helemaal niet op z'n plaats. Hij was geen zondaar en er waren geen zonden die weggedaan moesten worden. Als, zoals anderen beweren, de doop vergeving brengt, dan zou dat geen nut hebben voor de Here Jezus. Ik denk dat al deze opvattingen over het doel van Johannes' doop verkeerd zijn.

De mensen die zich door Johannes lieten dopen, beleden weliswaar hun zonden - zondebelijdenis is uiteraard niet nodig als er geen sprake is van zonden, en ook de vader en moeder van Johannes zouden niets te belijden hebben gehad toen ze werden gedoopt (Luc. 1:6) – maar toch was Johannes' doop niet speciaal voor zondaren bedoeld. Het was bedoeld voor geheel Israël, zonder onderscheid. Johannes predikte weliswaar de doop der overgave met het oog op de vergeving van zonden, maar deze vergeving was zowel *nationaal* als *toekomstig*. Daarvan zal sprake zijn wanneer Israël zich als geheel overgeeft, wanneer hun ongerechtigheid vergeven en aan hun zonde niet meer gedacht wordt (Jer. 31:34).

Toen Johannes werd gevraagd waarom hij doopte, wachtte hij een dag lang voordat hij daar antwoord op gaf. Hij wees op de Here Jezus die op hem afkwam en verklaarde dat Hij 'het lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt' was en dat 'Hij aan Israël zou geopenbaard worden, daarom kwam ik dopen met water.' (Joh. 1:29-31).

Deze woorden verklaren het doel van Johannes' bediening en ze laten zien dat die gericht was op en bestemd was voor Israël. Hij was niet gekomen om een nieuwe godsdienst te stichten of om een nieuwe partij in Israël te vormen. Zijn bediening was beperkt tot Israël en het was zijn taak om Jezus bekend te maken aan zijn eigen volk. Hij was gerechtigd dit waterritueel te gebruiken als een doelmatig middel om alle Israëlieten voor te bereiden Jezus van Nazareth als de langverwachte Messias te erkennen.

In de moeilijke tijd waarin Johannes de Doper zijn bediening begon, leefden er ongeveer 2,5 miljoen Israëlieten in het land dat Palestina werd genoemd. Zij werden door de Heer omschreven als de 'verloren schapen van het huis Israëls' (Matt. 15:24) en de door God aan Johannes gegeven opdracht was op hen gericht. Deze mensen moesten door Johannes worden voorbereid op de bediening van Christus, 'ten einde voor de Here een weltoegerust volk te bereiden.' (Luc. 1:17).

Het eerste woord in Gods boodschap die Johannes moest prediken was: 'geef u over' (het woord *METANOË* betekent 'zich overgeven'). Als we de hele geschiedenis volgen, is het duidelijk dat God een scherpe scheiding wilde maken onder hen die op dat moment in Israël leefden. Dit moest geen fysieke scheiding zijn, noch een morele scheiding tussen goeden en slechten. Elke Israëliet in het land zou door God worden beschouwd als lid van één van de twee klassen: zij die zich wel en zij die zich niet hadden overgegeven. Daarom riep Johannes uit: 'geef u over want het koninkrijk der Hemelen is nabijgekomen.'

Het 'koninkrijk der Hemelen' waarvan Johannes sprak, is het 'koninkrijk van God'. In Mattheüs 19:23,24 gebruikt de Here Jezus beide termen door elkaar. Beide hebben betrekking op de regering van God. Zijn lang geleden beloofde regering over de wereld, een regering die speciale zegeningen voor Israël zou inhouden. Voor het spoedige verschijnen ervan was een volkomen overgave noodzakelijk. Deze overgave moest plaatsvinden voor het aanbreken van het koninkrijk en zelfs voordat ze wisten welke eisen aan hen gesteld zouden worden. Van hen wordt gezegd dat ze de 'gedachte-van-hierna' hebben (*metanoia*), dat wil zeggen dat ze nu reeds moesten bedenken wat ze in de toekomst zullen hebben; een zich bij voorbaat overgeven.

Hun eerste daad waaruit die overgave blijkt, is het aanvaarden van de doop die door Johannes werd bediend. Dit was een waterceremonie die hem door God was gegeven en die hij toepaste op elke Israëliet die in de ogen van God hun overgave hadden beleden. Dit legde een grote verantwoordelijkheid op hen en de gevolgen waren ernstig als ze er niet naar leefden. Ik zal aan de hand van een illustratie proberen duidelijk te maken wat ik bedoel, maar ik vraag mijn lezers dan wel in gedachten te houden dat elke illustratie onvolmaakt is en een onvolkomen weergave van de werkelijkheid.

Ik heb de hele Tweede Wereldoorlog meegemaakt en ik heb waargenomen dat er op de dag volgend op de aanval op Pearl Harbor een scherpe scheiding kwam tussen de militaire en de burgerbevolking. Duizenden mannen dromden samen bij de rekruteringscentra en dagelijks werden duizenden aan het leger toegevoegd. Hoe gebeurde dat? Door een uiterst eenvoudige ceremonie die uitgevoerd werd door een rekruteringssergeant of een officier die daartoe gemachtigd was. Deze ceremonie, met daarin begrepen de eed en de volmacht om deze uit te voeren, was door de regering van de Verenigde Staten gegeven en was gebaseerd op de Grondwet. De eed houdt een belofte in zich te onderwerpen. Dus elke keer dat een man een stap naar voren deed, zijn rechterhand ophief, de eed nazegde, werd hij vereenzelvigd met het leger en was hij niet langer een burger. Elk falen om te handelen in overeenstemming met de regels van het leger werd vanaf dat moment met strenge maatregelen bestraft.

Onze Heer wilde zich vereenzelvigen met hen die zich hadden overgegeven. Hij leefde al in volkomen overgave en wilde verenigd worden met hen die zich eveneens hadden overgegeven. 'Zie, Ik kom om Uw wil te doen, o God!' waren de woorden die op Zijn eigen overgave betrekking hebben. De ceremonie van Johannes zou aan deze houding niets veranderen. Hij zou erdoor worden verenigd met de anderen die zich hadden onderworpen. Op deze wijze vervulde Hij alle gerechtigheid.

Johannes de Doper was een heraut met een door God gegeven opdracht. Het was zijn plicht te verkondigen wat God wilde dat hij verkondigde. Hij zou ontrouw geweest zijn als hij aan de boodschap iets toegevoegd, afgedaan, of veranderd zou hebben. Het eerste woord van zijn verkondiging was: *METANOËITE*. Dit betekent: 'weest overgegeven'. Het houdt een positie of een houding in, de werkelijkheid van elke dag.

Overgave is een houding tegenover God die door Gods Geest in de mens wordt gewerkt. Mijn hart gaat uit naar hen die nooit hebben gezocht, of zelfs hebben verlangd naar deze houding tegenover Hem. Toch is alles wat we kunnen doen met zachtmoedigheid proberen deze

mensen te onderwijzen die zich hiertegen verzetten in de veronderstelling dat God ze op één of andere wijze die houding van overgave, waarvan de vrucht de erkentenis der waarheid zal zijn, wel zal geven. Zie II Timotheüs 2:24-26.